

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes efter frågans behöriga utredning låta uppgöra och för Riksdagen framlägga förslag till en pensionsinrättning för tjenstemän och betjente vid Statens jernvägar, grundad hufvudsakligast på principen om vederbörandes skyldighet att till inrättningen lemna årliga bidrag efter innehafvande löneförmåner, samt att i samma underdåniga skrifvelse hemställas måtte, om icke Telegrafverkets tjenstemän och betjente lämpligen kunde blifva delaktige i samma pensionsinrättning.

Om remiss till höglofliga Stats-Utskottet för att få frågan handlagd i sammanhang med frågan om hithörande löningsstater anhålles värdsammast.

Stockholm den 20 Januari 1869.

Sv. Rosenberg.

No 6.

Af Herr L. Kinmanson: *Derom att böter enligt Mantals-skrifningsförelörden icke må kunna förvandlas till fängelsestraff.*

En vid förra riksdagen väckt, men af vederbörande Utskott då ej behandlad, motion får jag nu förnya.

Böter, som enligt mantalsskrifnings- och bevillningsförelörningarne kunde åläggas för försummelse att lemna uppgift till mantalsskrifning eller för oriktig eller ofullständig sådan uppgift, blefvo tillförene, om den bötfälde saknade tillgång, afkortade, utan att till fängelse förvandlas. Härom var också uttrycklig förklaring gifven genom Kongl. Maj:ts i ett särskildt mål fattade beslut den 6 Juli 1849, infördt i Svensk Förelörningssamling för samma år under N:o 51. På enahanda sätt förelöras i afseende å böter, som på grund af förelörningen rörande mantalsskrifning den 20 Juli 1861 ålades för uraktlåtenhet att i tillflyttningssort

inom föreskrifven tid till pastor aflemna prestbevis. Men då den nya Strafflagen från och med år 1865 blef till efterlefnad gällande, och Kongl. Förordningen den 16 Februari 1864 angående denna lags införande befanns i 8 § innehålla, att för böter, som enligt äldre lag eller författning varda ådömda, skall, vid bristande tillgång, förvandling till annat straff ske enligt nya Strafflagen; hafva böter, äfven för felaktigheter af omförmälda beskaffenhet, der tillgång till böternas gäldande saknades, ej vidare blifvit afkortade utan förvandlade till fängelse vid vatten och bröd, på sätt i 2 Kap. 10 § Strafflagen rörande böter i allmänhet stadgas. Detta förfaringssätt har ock vunnit godkännande genom Kongl. Brevet den 2 Nov. 1866, som till svar uppå gjord förfrågan i ämnet meddelar, att Kongl. Maj:t, med afseende å innehållet af 8 § i 1864 års Kongl. Förordning, ansett någon särskild förklaring i berörda hänseende icke vara erforderlig.

Att söka återbringa förfarandet härutinnan till likhet med hvad före den nya Strafflagen var stadgadt och brukligt, är syftet för denna framställning.

Då i 1864 års förordning bestämdes, att böter, efter äldre författning ådömda, skulle, vid bristande tillgång, förvandlas till fängelse vid vatten och bröd, enligt Strafflagens allmänna stadgande, var afsigten dermed att göra förvandlingsstraffet i alla tillämpliga fall likartadt; det var sjelfva arten af ett sådant straff, jemte tidslängden för dess undergående, som blefvo föremål för den nya lagens föreskrifter. Men hvarken i åberopade motiver eller eljest företer sig någon anledning dertill, att de förändrade stadgandena dessutom åsyftat att införa förvandlingsstraff, der sådant *tillförene ej* ifrågakommit eller der böterna i brist af tillgång skolat afkortas. Då likväl äfven för detta fall nu begagnas förvandlingsstraff, gifver man åt nämnda bestämmelser en tydning, hvilken af ingen blifvit åsyftad. Emellan ordningsstadganden i förordningen om mantalsskrifning samt andra påbud i lag och författningar förefinnas väsendtliga olikheter, som böra hafva till följd att, medan böter för öfverträdelser af föreskrifter utaf senare slag blifva, om tillgång saknas, utbytta mot förvaudlingsstraff, de enligt Mantalskrifningsförordningen ålagda böter deremot, under i öfrigt lika förhållande, icke skola förvandlas utan afkortas.

Den åberopade förordningen afser nemligen, såsom känt är, att förbereda beskattningen. I äldre tider upptogo förteckningarne öfver mantalet endast dem, som borde utgöra skatt; och äfven nu, då alla personer utan undantag skola, till ökad kontroll och jemväl till upplysning för andra ändamål, införas i mantalsförteckningarne, kan det sägas

att mantalsskrifningen fortfarande verkställes för att tjena till grund och ledning vid påförande af skatt till Staten. Det är också denna omständighet, som föranledt att man, vid bestämmande af ansvarspåföljd för uraktlåtenhet af Mantalsskrifningsförordningens till beskattningens underlättande gifna föreskrifter, velat med den största varsamhet och foglighet tillvägagå. Dessa föreskrifter, så vidt de hafva afseende å de skattskyldige, innefatta åligganden dels att meddela uppgift till mantalsskrifning, dels att vid inflyttning förete prestbevis. För försummelse derutinnan äro bestämda böter, som första gången utgå med 2 Riksdaler eller med 2 Riksdaler 50 öre, efter anmälan af mantalsskrifningsförrättaren och pröfning af Konungens Befallningshafvande. Då dylika böter, som tillföre afkortades, nu mera blifva förvandlade, om de ej erläggas, har således det förhållande inträdt, att Svenske undersåtar kunna komma att undergå fängelse vid vatten och bröd endast därför att de uraktlåtit iakttaga stadganden som afse utgörande af allmän skatt. Tvänne betyg, hvilka i original bifogades den förra motionen och nu varda härvid afskrifna, utvisa ock att den nämnda bestraffningen finner i verkligheten sin tillämpning.

Utom det att sådant förfarande innefattar en framstående obillighet, visar sig detsamma i öfrigt såsom icke i något hänseende främjande syftemålet. För att förhindra att någon person må undandölja sig vid inflyttning eller mantalsskrifning, derest sådant skulle kunna inträffa, har förordningen bestämt vissa skyldigheter äfven för husbonde eller arbetsgifvare samt innehafvare af egendom, der inflyttad person uppehåller sig. Om åter personens inflyttning är känd, men aflemmandet af prestbevis skulle underlåtas eller förvägras, kan visserligen den försumlige eller tredskande bötfällas och, i brist af tillgång, komma att undergå fängelse vid vatten och bröd; men härigenom erhålles alldeles icke hvad man önskade eller det saknade beviset, hvilket, oaktadt förvandlingsstraffet, slutligen måste på ett eller annat sätt, enligt anvisning i förordningen, anskaffas. Om, sedan alla de personer blifvit bötfällda, hvilka inom hvarje mantalsskrifningsdistrikt årligen funnes hafva försummat ofvannämnda föreskrifter, försök äfven kunde göras för att utkräva fängelsestraff med hänseende till dem, som till böternas gäldande saknade tillgång, skulle härigenom snart ådagaläggas, att en fullt lika och jemn tillämpning af hvad lagen nu ansetts uti ifrågavarande fall stadga, icke ens vore utförbar. Föreskrifter, som beröra beskattningen, blifva noggrannt efterledda i mån af den medborgerliga anda, hvilken hos folket gör sig gällande samt af lagstiftningen kan framkallas och underhållas. Nöjaktig ordning och fullständighet vid mantalsskrifning skola

befordras derigenom, att denna förrättning varder för befolkningen så litet betungande som möjligt, på samma gång som dess riktiga verkställande sammanbindes med kommunens egna intressen; hvaremot genom olämpligt eller obilligt förfarande äfventyras, att mantalsskrifningen blifver förhatlig.

Då det sålunda är angeläget att återtaga hvad före år 1865 var i detta ämne bestämdt, får jag föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del besluta den förklaring af 8 § i Kongl. Förordningen om nya Strafflagens införande den 16 Februari 1864, att böter, som, enligt 5 och 6 §§ af gällande Mantalsskrifningsförordning den 20 Juli 1861, varda ålagda för underlåtenhet att, vid inflyttning, hos pastor förete prestbevis, eller att till mantalsskrifning meddela behörig uppgift, skola, vid bristande tillgång hos den bötfällde, icke förvandlas till annat straff, utan i kronoräkenskaperna afkortas.

Stockholm den 21 Januari 1869.

L. Kinmanson.

(*Bilagor*).

»Att förre Gardisten Grills Erik Wahlström, i brist af tillgång till de honom den 9 Januari 1866 af Öfverståthållare-Embetet för polisärenden ådömda böter för försummad uppgift till mantalsskrifning här i staden, undergått tre dagars fängelse vid vatten och bröd; samt att Målaregesällen Carl Ulrik Grunditz för enahanda försummelse vid mantalsskrifningen år 1867 blifvit, jemlikt berörda Embetes utslag den 1 Februari sistnämnda år, likaledes ådömd stadgade böter, hvilka blifvit, i brist af tillgång, med motsvarande fängelse vid vatten och bröd af-tjenade, betygar. Stockholm och Kongl. Poliskammaren den 8 Januari 1868.

Ex officio

Carl Juringius.»

»Anders Gustaf Sundström, som för sin vid mantalsskrifningen inom Grödinge socken för år 1867 anmälda uraktlåtenhet att aflemna prestbevis blifvit, genom Konungens Befallningshafvandes resolution den

20 April 1867, ålagd böter med 2 R:dr 50 öre R:mt, men till deras gäldande saknat tillgång, har i stället undergått tre dagars fängelse vid vatten och bröd.

Under lika förhållande har för enahanda uraktlåtenhet, anmäld vid mantalsskrifningen med Wallentuna socken för år 1866, Lars Fredrik Sjöberg blifvit ålagd föreskrifna böter och dem jemväl aftjenat med motsvarande fängelse vid vatten och bröd; hvilket, enligt här förvarade handlingar intygas. Stockholms Läns Landskontor den 9 Januari 1868.

U. Normelli,
Landskamererare.

N:o 7.

Af Herr **L. Kinmanson**: *Angående upphörande af fängelse vid vatten och bröd såsom särskild straffart.*

Uti gällande Strafflag förekommer ett slag af bestraffning, eller fängelse vid vatten och bröd, hvars utbytande emot fängelse utan dylikt tillägg synes vara påkalladt. Före denna lags utfärdande kunde vid fall af svårare förbrytelser, såsom bekant är, fängelse vid vatten och bröd antingen omedelbart ådömas eller användas i stället för böter, då tillgång dertill saknades; hvaremot böter, som ålades för vitesöfverträdelser samt åtskilliga mindre förseelser och icke kunde af den böt-fälde gäldas, blefvo enligt stadganden, hvilka dock ingalunda voro konsekvent genomförda, förvandlade till enkelt fängelse. Uti förslag af år 1832 till förändrad brottmålslagstiftning förbehöll Lagkommissionen åt domstol att pröfva, huruvida fängelsestraff för gröfre förbrytelser borde försvåras genom dess undergående vid vatten och bröd, men ansåg tillika att, der bestraffningen inskränktes till böters åläggande, den samma borde, vid bristande tillgång hos den böt-fälde, utan undantag utbytas icke emot fängelse vid vatten och bröd utan emot enkelt fängelse. Uti Lagberedningens förslag till brottmålslag af år 1844 finnes